

White-paper Osse front tegen de stront.

Geschiedenis

Industrieterrein Elzenburg is divers opgebouwd: in het noordelijke en middengedeelte zijn bedrijven met een zware milieucategorie gevestigd, terwijl in het zuidelijke gedeelte de bedrijvigheid meer gemengd is en er ook enkele woningen zijn gelegen. Aan deze zijde grenst het bedrijventerrein aan een woonwijk.

Bedrijventerrein De Geer is uitsluitend geschikt voor grote bedrijven, van een uiteenlopende milieucategorie. Bedrijfswoningen zijn er niet toegestaan.

Industrieterrein Elzenburg is een industrieterrein in de categorie 5. Dat betekent de *een na hoogste milieucategorie*. Een kernreactor zit bijvoorbeeld in categorie 6, de hoogste milieucategorie.

Mestfabriek

Waar gaat het om?

Op 15 november 2016 heeft de directeur van de Omgevingsdienst Brabant Noord namens gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant een omgevingsvergunning eerste fase (milieu) verleend aan OOC Beheer BV voor haar inrichting aan de Merwedestraat 5 te Oss.

De vergunning is verleend voor:

- Het verwerken van ruwe drijfmest tot gecomposteerde vaste mest
- Het op- en overslaan van (droge) bulk- en stukgoederen, diverse recycling- en afvalstoffen en biomassa
- Een biomassa-energiecentrale voor de productie van thermische energie
- Overslag vanuit schepen en treinwagons, waaronder het overslaan van zware stookolie van trein naar schip en van vrachtwagen naar trein.

Bewoners van de Osse wijk De Horzak zijn hiertegen in het geweer gekomen. Dit omdat zij hun directe woongenot aangetast zagen door het vestigen van een mestfabriek in hun nabije omgeving.

Actie en bezwaren

Na bestudering van de vergunning is er besloten om een actiecomité op te zetten om te voorkomen dat de mestfabriek (MACE) zich op het industrieterrein Elzenburg kan vestigen.

De voornaamste bezwaren van de actiecomité luiden als volgt:

- Stankoverlast
- Vergroting gezondheidsrisico's door
 - Verhoging fijn stof uitstoot
 - Verspreiding virussen, bacteriën en Zoönosen in de directe leefomgeving (zoönose is een infectieziekte die kan overgedragen worden van dieren op mensen: Salmonella en Q-koorts) Zoönosen kunnen zich verspreiden via de lucht.
- Het afvalputje worden van het mestoverschot van boeren uit de Peel, terwijl de boeren in Oss en omgeving daar geen profijt van hebben.

Het is niet verwonderlijk dat het actiecomité zich tegen de komst van een mestfabriek keert. In een gebied waar industriële stankoverlast in 2010 tussen de 2 en 4% al gangbaar was, zou dit aanmerkelijk hoger gaan worden met de komst van de fabriek.

Alhoewel MACE aangaf dat er geen sprake zou zijn van stankoverlast en door omgekeerde osmose er geen levende virussen en bacteriën na verwerking over zouden blijven, bleef het actiecomité ongerust.

Daarom is het comité met een aantal direct betrokkenen en het gemeentebestuur in beroep gegaan tegen de verleende vergunning.

Rechtspraak en uitspraak

De bestuursrechter heeft de StAB (gerechtelijke omgevingsdeskundigen) de opdracht gegeven om te onderzoeken of de verleende omgevingsvergunning terecht is geweest. Het onderzoek heeft zich uitsluitend gericht op geuroverlast.

Een van de conclusies van dit lijvig rapport is dat *de luchtreiniging bij de mestcompostering niet toereikend* is om het beoogde rendement te kunnen behalen.

Volgens MACE zou er een biofilter geïnstalleerd worden met een geurverwijderingsrendement van 85%. Echter de onderzoekers concluderen in het rapport dat een biofilter met de juiste specificaties maar maximaal een rendement van 70-75% kan behalen.

Een significant verschil van 10 tot 15%!

Verder blijkt, volgens het rapport, dat er niet een biofilter geïnstalleerd gaat worden met de maximale capaciteit zoals MACE suggereert. Het blijkt dat er voorzien is in een biofilter die een capaciteit heeft die 15 maal lager ligt dan de biofilter met maximale rendementscapaciteit van 70-75%. *De geurreductie zal dus minimaal zijn.*

Daarnaast blijkt uit de aanvraag voor de vergunning dat er geurrelevante stoffen kunnen worden op- en overgeslagen binnen de inrichting. Bij de beoordeling van de geur-emissie is hier geen rekening mee gehouden en kan ook voor overlast zorgen.

Provinciale staten heeft een provinciale beleidsregel industriële geur. Op grond daarvan krijgen objecten een bescherming mee. In de conclusie van het rapport staat dat er slechts één adres de juiste beschermingsfactor heeft meegekregen. *Bij alle overige adressen (objecten) worden de richtwaardes in matige tot sterke mate overschreden.* Dit is volgens de onderzoekers niet met voorzieningen tot een aanvaardbare hinderniveau terug te brengen.

Wij kunnen slechts gissen naar de reden van deze "vergissing" van de Provinciale staten.

Tot zover de gerechtsgang.

Nadat de Provinciale staten op de vingers is getikt door de bestuursrechter en de vergunning ontbonden was, dacht het actiecomité en haar sympathisanten opgelucht adem te kunnen halen.

Ijdele hoop

De conclusie en uitspraak was duidelijk: alleen al op het gebied van overtreding van de toegestane geuremissies en de onmogelijkheid deze terug te brengen naar een aanvaardbaar hinderniveau zou afdoende moeten zijn om te voorkomen dat de mestfabriek zich op het industrieterrein Elzenburg zou kunnen vestigen.

Dat bleek ijdele hoop.

Provinciale staten, bij monde van de Omgevingsdienst Brabant Noord, spande een hoger beroep aan tegen de uitspraak. De bewezen geurlast voor de Osse burgers was klaarblijkelijk niet van belang voor de provinciale politiek.

Gevolgen van stankoverlast op de gezondheid

Mag ik nog even wijzen op de gevolgen van stankoverlast voor de Osse bevolking?

Het Nederlands Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg heeft samen met onderzoekers van de Universiteit Utrecht een onderzoek gepubliceerd over de gezondheidsklachten bij stankoverlast.

Uit dit onderzoek is gebleken dat stankoverlast gezondheidsklachten veroorzaakt.

Regelmatige stankoverlast veroorzaakt de volgende klachten:

- vaker verkoudheid en
- meer hoesten.

Mensen die stankoverlast ervaren hebben last van

- duizeligheid,
- maagpijn,
- buikpijn en
- obstipatie.

Verder kan regelmatige stankoverlast leiden tot *chronische stress*. Klachten die voortkomen uit chronische stress zijn o.a.

- slapeloosheid,
- angst en
- depressies.

Verder ervaren mensen een

- verminderde kwaliteit van leven,
- moeheid en
- wordt het sociale leven aangetast.

(Uit onderzoek Op den Kamp (2006))

Zoals al eerder gezegd had in 2010 reeds tussen de 2 en 4% van de Osse bevolking ernstige hinder van geuroverlast door bedrijven en industrie.

Met een enorme grote kostenpost op het gebied van zorg, lijkt het ons overduidelijk dat er alles in het werk gesteld moet worden om de leefomgeving van de Osse bevolking zo gezond mogelijk te maken.

Het **verlagen**, en dus niet het verhogen, van de stankoverlast zou een prioriteit van het gehele gemeentebestuur moeten zijn.

Vrachtverkeer

Buiten de stankoverlast is er ook nog het probleem met het vervoer van de mest.

Het vervoer zal geschieden door vrachtverkeer. Er zal een grote toename van vrachtverkeer zijn om *elk jaar 500.000 ton aan mest te kunnen vervoeren*. Dat zijn 48 maximaal beladen vrachtwagens per dag. Dat is gelijk aan een vervuilende uitstoot van 480 personenauto's per dag oftewel op jaarbasis ruim 125.000 auto's! Deze vervuilende uitstoot bestaat uit fijn stof en stikstofdioxide.

Dit houdt in een *toename van de fijn stof*. En een *vergroting van de kans op ongelukken*.

Blootstelling aan fijn stof

Ook blootstelling aan fijn stof geeft gezondheidsklachten. Waar het in 2010 nog leidde tot een levensverwachtingsvermindering van 11 maanden, is dat nu al opgelopen tot 13 maanden.

Je moet aan de volgende gezondheidsklachten denken:

- een verminderde longfunctie,
- toename van luchtwegklachten,
- toename van astma aanvallen en
- een verhoogde gevoeligheid voor infecties.

Giftige stoffen

Tijdens de documentaire Beerput Nederland is gebleken dat de stookolie die gebruikt wordt door vrachtschepen “aangelengd” worden met giftig afval. Tijdens het varen komen deze giftige afvalstoffen in de lucht terecht. Overslagbedrijf OOC heeft in zijn vergunning voor de mestfabriek de overslag vanuit schepen en treinwagons, waaronder het overslaan van zware stookolie van trein naar schip en van vrachtwagen naar trein opgenomen.

Ongevallen met gevaarlijke stoffen

Voordat ik verder ga, wil ik graag nog even stilstaan bij het aantal ongevallen met gevaarlijke stoffen. In de periode van 14 oktober 2015 tot 8 december 2017 hebben er binnen een cirkel van 2,5 km rondom de Waalkade 23 ongevallen plaatsgevonden met gevaarlijke stoffen. Het merendeel hiervan vond plaats op het industrieterrein Elzenburg.

Waarom het risico voor de bevolking dan *nog* verder vergroten?

Grondwet

Is ons verlangen om een gezonde leefomgeving te hebben dan alleen maar een wens van een groep burgers dat de overheid naast zich neer mag leggen?

Nee. Wij zien ons gesteund door de grondwet. En dan met name artikel 21:

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en *verbetering* van het leefmilieu.

Het gaat in artikel 21 met name over de bescherming en de verbetering van het leefmilieu. Wij hebben al eerder geconcludeerd dat het leefmilieu niet verbeterd wordt met de komst van de mestfabriek. Alleen al door de stankoverlast wordt het leefmilieu *juist verminderd*!

Fraude

De afgelopen weken zijn we in Nederland opgeschrikt door de mestfraude en Beerput Nederland. Het laat zien dat bedrijfsleven en overheid met elkaar verweven zijn in het zoeken naar oplossingen van ons afvalprobleem. Frauduleus gedrag en zelfs criminaliteit worden door bronnen binnen de overheid ontkent, bemoedigt en in de doofpot gestopt.

Het is dus realistisch om met corruptie rekening te houden. Binnen de landelijke overheid, maar ook de provinciale overheid en zelfs op lokaal niveau.

Met de komst van de mestfabriek vergroot je de kans op fraude en corruptie. Dat risico en die verantwoordelijkheid kan en wil je niet nemen op een industrieterrein dat tegen woonwijken aanligt.

Advies

De Provinciale Raad Gezondheid Brabant heeft een advies opgesteld met betrekking tot mestverwerking en bewerking.

Een van de conclusies uit dit advies luidt als volgt:

“Grote mestverwerkingsinstallaties in een dichtbevolkt gebied zullen zoveel gezondheidsrisico's met zich meebrengen, dat vanuit het voorzorgsprincipe hiervoor niet gekozen zou moeten worden. “

Is Oss een dichtbevolkt gebied?

In het geheel genomen niet, maar ga je kijken naar de wijken in de directe omgeving, dan zie je dat Schadewijk en de Vogelbuurt behoren tot de wijken met de hoogste bevolkingsdichtheid. Vergelijkbaar met Amsterdam.

Nog een conclusie uit het advies:

“Zowel ecologie als volksgezondheid zijn gebaat bij een substantiële verschuiving van dierlijke naar plantaardige producten. Een dergelijke verschuiving zal een deel van de sector economisch raken. Die lastige afwegingen horen bij een debat over toekomstig voedselbeleid. Werk aan een balans vanuit het principe 'One health' (mens, dier en omgeving).”

Niet meedoen aan symptoombestrijding

De discussie die we dus eigenlijk moeten voeren, maar nu niet doen in verband met symptoom bestrijding, is het agrarisch beleid van de overheid. Dit beleid zadelt ons met problemen op omdat dit gebaseerd is op zeer strikte regelgeving (zonder budget voor handhaving), subsidiëring en economie. Het beleid zou echter gericht moeten zijn op duurzame kleinschalige landbouw en veeteelt, gezondheid van dier en mens en bescherming en verbetering van het milieu.

Dit discutabele uitgangspunt zorgt voor een toenemend aantal conflicten. Bekijk maar eens alle protesten van de afgelopen jaren over alleen al de mestproblematiek.

Global Goals

Als gemeenteraad van de meest inspirerende Global Goals gemeente van Nederland hebben jullie aangegeven het beste te willen voor de mens, het dier en het milieu, om de klimaatsverandering tegen te gaan.

Dat betekent dat jullie Global Goal 3 (goede gezondheid) ook regionaal willen ondersteunen: namelijk de doelstelling om het aantal sterfgevallen en ziekten door *gevaarlijke chemische stoffen en lucht-, water- en bodemverontreiniging* aanzienlijk te verminderen.

En Global Goal 11 voor duurzame steden en gemeenschappen: dat inhoudt dat je de nadelige milieu impact per hoofd wilt verminderen door *speciale aandacht* te besteden aan luchtkwaliteit en gemeentelijk en ander *afvalbeheer*.

Maar ook Global Goal 12, dat over verantwoorde consumptie en productie gaat: het milieuvriendelijke beheer van alle afvalstoffen tot stand brengen zodat hun emissie naar

lucht, water en bodem aanzienlijk vermindert en de nadelige gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu tot een minimum beperkt. Met als opmerking hierbij dat de bouw van een mestfabriek in Oss niet zorgt voor een beperking van de nadelige gevolgen voor de volksgezondheid. Het **vergroot** de nadelige gevolgen.

Ook Global Goals 14 en 16, leven in het water en vrede, veiligheid en sterke publieke diensten zou ik nog kunnen noemen. Maar de boodschap is duidelijk, denk ik.

Hoe eensgezind zijn jullie als gemeenteraad? Stellen jullie de gezondheid en leefomgeving van de mens op de eerste plaats? Zijn jullie écht een Global Goals gemeente?

Bronnen:

Bestemmingsplan bedrijventerrein Elzenburg-De Geer-Oss-2011. Milieuonderzoeken.
https://www.planviewer.nl/imro/files/NL.IMRO.0828.BPelznbrgross2011-OH01/tb_NL.IMRO.0828.BPelznbrgross2011-OH01_bijlage4.pdf

Ongevallen met gevaarlijke stoffen

23 in de periode van 14-10-2015 tot 8-12-2017 binnen een cirkel van 2,5 km rondom de waalkade. Het gros hiervan vond plaats op industrieterrein Elzenburg.

<https://www.risicokaart.nl/risicos-in-de-buurt?location=Waalkade%2C+5347KR+Oss&gemid=pcd-3ce5b2698f369c392f7a574a28882342&hidden-id=123&lat=&lng=&risks%5B10%5D=10&display=map>

De gevolgen van stankoverlast:

<https://www.nivel.nl/nl/nieuws/stankoverlast-leidt-tot-gezondheidsklachten>

Wie heeft last van geurhinder?

<http://www.atlasleefomgeving.nl/kijken>

Ziekteverwekkers:

<http://edepot.wur.nl/377851>

Global goals:

<http://www.globalgoals.org/nl/#the-goals>

Artikel 21:

<https://www.denederlandsegrondwet.nl/9353000/1/j9vvihlf299q0sr/vgrnbta0qpwo>

Advies Provinciale Raad Gezondheid Brabant met betrekking tot mestverwerking en bewerking.

<https://drive.google.com/open?id=0BxPnOG5j1rLqRktPZTZuVlhQaU0>

Vrachtwagens en milieubelasting

<https://www.vrachtwagens.org/milieu.htm>